

SPRAWOZDANIE Z UROCZYŚCOCI JUBILEUSZU 25-LECIA BISKUPIEGO SEMINARIUM DUCHOWNEGO W GDAŃSKU-OLIWIE, 28 PAŹDZIERNIKA 1982 R.

Dnia 28. X. 1982 r. obchodziła swój jubileusz istnienia jedna z najmłodszych uczelni Gdańska Biskupie Seminarium Duchowne w Gdańsku-Oliwie, kształcąca kapłanów dla potrzeb diecezji gdańskiej. Z tej okazji w uroczyście przyozdobionym gmachu w Oliwie, przy ul. Cystersów 16, zgromadzili się wraz ze swym biskupem drem Lechem Kaczmarkiem, ordynariuszem diecezji gdańskiej i zarazem przewodniczącym Komisji Episkopatu Polski ds. Seminariów Duchownych, wykładowcy i alumni tegoż seminarium, liczni jego wychowankowie piastujący dziś odpowiedzialne funkcje duszpasterskie. Obecni też byli liczni goście, wśród nich biskupi z sąsiednich diecezji: bp Marian Przykucki, ordynariusz chełmiński, bp doc. dr Jan Obląg, ordynariusz warmiński, bp dr Wojciech Ziemba, sufragan warmiński i rektor Wyższego Seminarium Duchownego „Hosianum” w Olsztynie, oraz bp dr Tadeusz Werno, sufragan diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej. Obecny był też przedstawiciel Papieskiego Wydziału Teologicznego w Poznaniu ks. prof. dr Zdzisław Grzegorski, byli rektorzy Biskupiego Seminarium w Gdańsku: ks. doc. dr Antoni Baciński CM, ks. doc. dr Teofil Herrmann CM oraz obecny jego rektor ks. dr Tadeusz Gocłowski CM.

W słowie powitalnym, wygłoszonym w nowej, pięknej auli seminarium, biskup gdański Lech Kaczmarek nawiązał do historycznej daty 28 października 1957 r., kiedy to gdańskie seminarium liczące tylko czterech wykładowców i 25 uczniów rozpoczęło swoją pracę, inaugurując pierwszy rok akademicki w tej uczelni. Powołał ją do życia ówczesny ordynariusz w Gdańsku bp dr Edmund Nowicki. Od początku uczelnią kierują księża ze Zgromadzenia Księży Misjonarzy św. Wincentego à Paulo z Krakowa. Biskup Nowicki niezmiernie zasłużył się w otwarciu tej uczelni i późniejszym jej rozwoju. Bp Lech Kaczmarek w swym przemówieniu podkreślił również wielkie zasługi w organizowaniu tej uczelni ks. infułata Bernarda Polzina, wikariusza generalnego bpa Nowickiego, a obecnie — bpa Kaczmarka. Wiele wysiłku i starań włożył on najpierw w przystosowanie dawnego gmachu pocysterskiego

do potrzeb uczelni a zwłaszcza w budowę nowego skrzydła seminarium, które obecnie również pod jego opieką ulegnie dalszej rozbudowie.

Mówiąc o współczesnej sytuacji gdańskiego seminarium duchownego, o jego randze w diecezji, bp gdański stwierdził, iż jest ono nie tylko uczelnią kształcąca księży, lecz również kuźnią charakterów tworzącą kapłanów na wzór Jezusa Chrystusa, Wieczystego Kapłana. Odpowiedzialność jest tym większa, że w dzisiejszych czasach coraz trudniej jest być kapłanem, także i w Gdańsku. Potrzebni są dobrzy i roztropni księża. Jako konsultant rzymskiej Kongregacji do Spraw Seminarium Duchownych zna dobrze problematykę związaną z kształceniem i formowaniem duchowym duszpasterzy we współczesnym świecie. W zakończeniu swego wystąpienia Biskup zacytował werset z psalmu 118: *Naucz mnie, Panie Boże, dobroci, roztropności i wiedzy*. Kierując te słowa do zgromadzonych alumnów i wychowanków seminarium gdańskiego apelował, aby byli zawsze pełni życzliwości dla bliźnich, by tworzyli zwartą rodzinę chrześcijańską, aby czerpali radość z dawania świadectwa o Chrystusie oraz aby pojmowali misję kapłańską zgodnie z dewizą kard. Hlonda, który powiedział: *Nie ma czasu na połowiczną pracę, należy wysilać się całkowicie, pełnią sił, bo szatan nie śpi*. Bp Lech Kaczmarek na zakończenie wyraził nadzieję, że z tej uczelni duchownej, która wykształciła już 141 księży — w tym 15 profesorów i wykładowców — do której dzięki wzrostowi powołań duchownych zgłaszają się obecnie liczni kandydaci, będą nadal wychodzić mądrzy i roztropni kapłani.

Następnie w ramach akademii jubileuszowej wykład inauguracyjny pt. „Powstanie i działalność Biskupiego Seminarium Duchownego w Gdańsku” wygłosił pierwszy rektor tejże uczelni ks. doc. dr Antoni Baciński, autor szeregu prac naukowych na temat życia religijnego w diecezji gdańskiej w okresie powojennym. Przedstawione w nim zostały podstawowe wydarzenia z minionego 25-lecia działalności tej uczelni. Oto niektóre z nich¹. Kiedy ks. bp E. Nowicki, który dzięki swej energii i pełnej zapału trosce założył już w 1947 r. w Gorzowie Wyższe Seminarium Duchowne i oddał je w opiekę Zgromadzeniu Księża Misjonarzy św. Wincentego à Paulo, przejął 8 grudnia 1956 roku rządu diecezją gdańską, to przodującą jego troską była sprawa jak najrychlejszego założenia seminarium duchownego dla diecezji gdańskiej. W liście pasterskim z dnia 20 października 1957 r. pisząc o potrzebie utworzenia seminarium przedstawia dramatyczną sytuację diecezji. *By ją zobrazować wystarczy powiedzieć, że wobec około 350.000 wiernych, jakich li-*

---

¹ Ks. Antoni Baciński, *Powstanie i początkowy rozwój Biskupiego Seminarium Duchownego w Gdańsku-Oliwie* (maszynopis). Por. art.: Jadwiga Sokołowska-Czerska, *Kuźnia mądrych kapłanów*, Słowo Powszechne nr 197

czy diecezja gdańska, kapłanów diecezjalnych winno być co najmniej 175. Tymczasem jest ich obecnie w całości tylko 48, a w pełnej służbie tylko 34. Z ratunkiem pospieszyło wprowadzić 33 kapłanów, należących do innych diecezji i kilkunastu kapłanów zakonnych. Jednakże i ich ofiarna pomoc nie wystarcza na zaspokojenie potrzeb wiernych. Przy jednomyślnym poparciu kleru gdańskiego przystąpił więc ks. bp Nowicki do dzieła. Nie widząc możliwości otrzymania specjalnego gmachu zdecydował umieścić przyszłe seminarium w pocysterskim klasztorze w Oliwie przy katedrze. Przystąpiono niezwłocznie do koniecznych prac adaptacyjnych. Nad właściwym ich przebiegiem i możliwie szybkim przeprowadzeniem czuwał osobiście z ogromną troską ks. inf. Bernard Polzin. Zarząd i wykłady w rodzącym się seminarium powierzył ks. bp Nowicki, jak kiedyś w Gorzowie, Księżom Misjonarzom z Krakowa. Prowadzenie kuchni seminaryjnej zlecił Siostrze Miłosierdzia z prowincji chełmińskiej.

Wreszcie nadszedł upragniony dzień otwarcia Biskupiego Seminarium Duchownego w Gdańsku-Oliwie. Dekret erekcyjny wystawiony przez ks. bpa Nowickiego brzmiał następująco: *Postulujemy powtarzającym się w ciągu wieków wezwaniom i naleganiom Stolicy Piotrowej oraz pragnąc zaradzić brakowi kapłanów, gnębiącemu Diecezję Gdańską i zabezpieczyć wychowanie jej pokoleń kapłańskich w świętości, w zrozumieniu słów Ojca św. Piusa XII: „nie ma na ziemi nic większego nad świętego kapłana” — po wysłuchaniu zdania Czcigodnych Kapłanów tejże diecezji, erygujemy niniejszym po myśli kan. 1354 § 1: BISKUPIE SEMINARIUM DUCHOWNE w Gdańsku-Oliwie.*

Uroczystego poświęcenia Biskupiego Seminarium Duchownego w Gdańsku-Oliwie dokonał dnia 4 stycznia 1958 r. Ks. Prymas Kard. St. Wyszyński w asyście Arcypasterza Gdańskiego, ks. prałata dra Padacza i ks. rektora seminarium dra A. Bacńskiego. Następnie odbyła się w auli seminaryjnej uroczysta akademicka okolicznościowa.

Skromne były pod każdym względem początki seminarium w dniu jego otwarcia. Czynne były tylko cztery pokoje dla kleryków i cztery dla księży wykładowców. Była też jedna sala wykładowa, kaplica i jadalnia. Dla zapewnienia pomieszczenia rozwijającego się seminarium trzeba było przygotować dalsze pokoje i sale. Już po dwóch miesiącach od otwarcia otrzymało seminarium dużą salę — aulę nad dawniejszym refektarzem cysterskim. Na strychach trzech skrzydeł gmachu zbudowano nowe pokoje, zainstalowano wszędzie ogrzewanie centralne, przeprowadzono wodę, zelektryfikowano i zradiofonizowano wszystkie pokoje, przebudowano kuchnię, odnowiono duży, pocysterski refektarz, adoptowano dla potrzeb seminaryjnych (23. IX. 1959) przykatedralną kaplicę, zwaną „Maryjną” lub „Polską”.

Z każdym rokiem wzrastała też liczba alumnów, kursów, moderatorów i wykładowców. W roku akademickim 1959/60 powiększył grono wykładowców ks. bp dr Lech Kaczmarek, sufragan gdański, konsekrowany 18.1.1959 r. Podjął on wykłady katechetyki i języka włoskiego.

Swoją dojrzałość osiągnęło seminarium gdańskie w 1962 r. Było już wówczas sześć roczników alumnów i prócz ks. bpa Lecha Kaczmarka dziesięciu kapłanów, sprawujących zadania moderatorów i wykładowców. Tego też roku, w dniu 29 czerwca, w kościele Mariackim w Gdańsku, odbyły się święcenia kapłańskie pierwszych piętnastu wychowanków seminarium gdańskiego. Z okazji tych święceń napłynęły różne pisma i telegramy gratulacyjne, między innymi od Ojca św. Jana XXIII, kard. Montiniego, ówczesnego arcybiskupa Mediolanu, od ks. kard. Wyszyńskiego i inne. O stałym rozwoju gdańskiego seminarium duchownego może świadczyć i to, że w okresie pierwszego 10-lecia istnienia przyjętych zostało 151 kandydatów, a diecezja otrzymała w tym okresie 51 nowych kapłanów.

Wielkim i smutnym przeżyciem dla seminarium gdańskiego była śmierć jego założyciela, nieodżałowanej pamięci ks. bpa ordynariusza dra Edmunda Nowickiego, w dniu 10. III. 1971 roku. Następca Zmarłego, obecny Arcypasterz diecezji, ks. bp dr Lech Kaczmarek, już w swoim pierwszym liście pasterskim z dnia 5. XII. 1971 r. zaznaczył, że: *Seminarium Duchowne, jego rozkwit i stały wzrost w duchu wskazań Soboru Watykańskiego II, a zwłaszcza dekretu o formacji kapłańskiej, będzie jedną z niestłuchanych ważnych trosk pasterzowania (...)* pomny tego, że *Seminarium Duchowne to serce diecezji*. Przejawów tej troskliwości jest już wiele. Między innymi wynikiem jego starań jest dobudowanie w 1978 r. nowego, pięknego skrzydła gmachu. Seminarium otrzymało tu wsporną aulę, gustownie urządzone jadalnię, nowoczesne pomieszczenia socjalne, pokoje gościnne i dla wykładowców oraz 17 pokoi dla alumnów.

W zakończeniu swego wykładu stwierdził ks. A. Baciński, pierwszy rektor seminarium, że wszyscy dziś z radością, w dniu srebrnego jubileuszu seminarium gdańskiego, konstatają wsporną jego rozwój i liczne osiągnięcia. Przykładem takich sukcesów jest między innymi i to, że seminarium gdańskie wydało dotąd cztery tomy *Studiów Gdańskich*, które stanowią dla grona profesorskiego realną możliwość publikowania prac naukowych z różnych dziedzin nauki wykładanej w seminarium.

Następnie ks. dr T. Gocłowski, obecny rektor uczelni, w przemówieniu inauguracyjnym nowy rok akademicki 1982/83 przedstawił szczegółowo imponujący w porównaniu ze stanem sprzed ćwierćwiecza rozwój Biskupiego Seminarium Duchownego. Dotąd uczelnia ta wydała

141 kapłanów. Obecnie posiada ona 26 pracowników naukowych i 102 alumnów. Na pierwszy rok przyjęto 31 kandydatów do stanu duchownego spośród 51, którzy zgłosili się do seminarium. Około 90% studiujących obecnie w seminarium kleryków pochodzi z diecezji gdańskiej, a 85 z samego Trójmiasta. Spośród wychowanków seminarium 9 uzyskało stopnie naukowe na krajowych i zagranicznych uczelniach teologicznych. Seminarium jest obecnie afiliowane do Papieskiego Wydziału Teologicznego w Poznaniu. Dzięki ścisłej współpracy już 26 alumnów uzyskało stopień magistra teologii. Jednak mimo wzrostu ilości kleryków zasilających po wyświęceniu kadry kapłańskie, w diecezji odczuwa się nadal brak duszpasterzy. Przyczyną tego stanu jest stały wzrost ludności w diecezji gdańskiej, a szczególnie w samej stolicy województwa, a w związku z tym potrzeba tworzenia nowych jednostek duszpasterskich i konieczność budowy nowych świątyń. Stąd też — jak stwierdził ks. rektor — zachodzi pilna potrzeba dalszej rozbudowy gmachu seminarium.

W dalszej części akademii jubileuszowej odbyła się uroczysta immatrykulacja 31 kandydatów na alumnów, połączona z wręczeniem im indeksów i złożeniem przez nich przysięgi. Oficjalną część uroczystości zakończyło odśpiewanie hymnu *Gaudeamus igitur*. W części artystycznej akademii przedstawiony został w doskonały sposób wartościowy program literacko-muzyczny pt. *To nam ojcowie nasi przekazali* w wykonaniu alumnów.

Po akademii zgromadzeni przeszli do bazyliki katedralnej pod wezwaniem Trójcy św., gdzie ks. bp Lech Kaczmarek odprawił uroczystą Mszę św. Kazanie jubileuszowe wygłosił ks. rektor T. Gocłowski. Po Mszy św. jej uczestnicy zgromadzili się na wieczerzy w refektarzu seminaryjnym.

Ks. Grzegorz Gólski CM